

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE HABERLEŞME KURULU

KARARI

Karar Tarihi : 15.07.2014

Karar No : 2014 – DK/ BTHK – 56.116

Kararın Konusu: Sabit ve Mobil Şebekelere ilişkin Çağrı Sonlandırma Ücretleri

Karar : 06/2012 sayılı Elektronik Haberleşme Yasası (bundan sonra “Yasa” olarak anılacaktır) uyarınca Kurumumuzun temel ilkeleri arasında “Tüketici hak ve menfaatlerinin korunması ve gözetilmesi” hususu en önemli amaçlardan birini teşkil etmektedir. Bu ilkeden yola çıkarak; fiyatların makul düzeylere çekilmesi, rekabetin ve hizmet kalitesinin artırılması, birçok yeni hizmetin sunulabilir olması Kurumumuzun hedeflerindedir. Bu hedeflere yönelik olarak, elektronik haberleşme sektöründeki düzenlemelerin en önemli araçlarından birisi sektörde rekabetin tesis edilmesi için haberleşme sağlayıcılar arasında uygulanmakta olan çağrı sonlandırma ücretlerinin düzenlenmesidir.

Bilindiği üzere elektronik haberleşme sektörü gibi şebeke endüstrisi niteliğine sahip sektörlerde, rekabetçi bir yapının oluşması ve serbestleşmenin temin edilebilmesi, ara bağlantı hizmetinin¹ sağlanma şartları ile doğrudan ilişkilidir. Ara bağlantı şartlarının ve ücretlerinin net, açık ve güvenceli bir şekilde oluşturulmadığı bir sektörde yeni bir haberleşme sağlayıcının piyasaya girebilmesi ve elektronik haberleşme hizmeti sunabilmesi mümkün olamayacaktır. Çağrı sonlandırma piyasasında ikame edilebilirlik olmadığı ve mevcut durumda haberleşme sağlayıcıların çağrı sonlandırmada alternatifi bulunmadığı, her bir haberleşme sağlayıcının söz konusu piyasadaki pazar payının %100 olduğu kabul edilmektedir. Başka bir ifade ile çağrı sonlandırma piyasasında her bir haberleşme sağlayıcı tekel gücüne sahiptir.

Yerleşik haberleşme sağlayıcıların, alternatif haberleşme sağlayıcıların ara bağlantı taleplerini makul şartlar çerçevesinde karşıla(ya)mamaları halinde, yatırımları ve yenilikçiliği teşvik eden, etkinliği artıran, tüketicilere alternatif seçenekler sunan, fiyatları makul seviyelerde tutan, kaliteli ve çeşitli hizmet sunumunu amaçlayan yeni yapıların oluşması engellenmiş olacaktır. Ayrıca çağrı sonlandırma ücretlerinin seviyesinin, haberleşme sağlayıcıların son kullanıcılara uygulayacakları perakende fiyat politikalarını etkileyebilecek önemli bir faktör olduğu da göz ardı edilmemelidir.

Çağrı sonlandırma ücretlerinin, toptan seviyedeki bir girdi niteliğinde olması nedeni ile bu ücretlerin yüksek veya düşük belirlenmesi son kullanıcı tarifelerini etkilemektedir. Bu ücretlerde, düzenlemenin yapılmadığı durumlarda EPG’ye sahip haberleşme sağlayıcıların çağrı sonlandırma ücretlerini genellikle yüksek belirleme yönünde eğilimlerinin olduğu; bu hususun da özellikle şebeke içi ve şebeke dışı tarifeler arasındaki dengesizliğe sebep olabileceği değerlendirilmektedir. Bu nedenle genel anlamda çağrı sonlandırma ücretlerinin düzenlenmesi, gerek pazara yeni giren haberleşme sağlayıcıların rekabet edebilecek seviyeye gelmeleri, tüketicilere farklı ve kaliteli hizmet sunabilmeleri gerekse de çağrı sonlandırma ücretlerinde yaşanacak düşüşün perakende tarifelere de yansıtacağı ve tüketicilerin daha ucuza hizmet alabilmesinin sağlanması, böylece tüketici refahının artırılması ve kamu yararının sağlanması açısından önem arz etmektedir.

Sektörde sürdürülebilir rekabetin sağlanabilmesi, tüketici faydasının ve refahının artırılabilmesi kapsamında haberleşme sağlayıcıların kendi aboneleri ile diğer haberleşme sağlayıcıların aboneleri

¹ Karar içerisinde “ara bağlantı hizmeti” ve “çağrı sonlandırma hizmeti” kavramları eş anlamlı olarak kullanılmaktadır.

arasında haberleşme hizmetinin sunulabilmesi için temel bir girdi niteliği taşıyan ara bağlantı hizmetinin koşullarının ve ücretlerinin düzenleyici kurumlar tarafından uygun ve etkin bir şekilde belirlenmesi hususunun büyük önem arz ettiği dikkate alındığında, Kurum tarafından yapılması planlanan düzenlemenin önemi daha iyi anlaşılabilir.

Nitekim, Yasamızın 'Temel İlkeler' yan başlıklı 13'üncü maddesinin (1), (3) ve (4)'üncü bentlerinde sırasıyla "Serbest ve etkin rekabet ortamının sağlanması ve korunması", "Tüketici hak ve menfaatlerinin korunması ve gözetilmesi" ve "Herkesin makul bir ücret karşılığında elektronik haberleşme şebeke ve hizmetlerden yararlanmasını sağlayacak uygulamaların teşvik edilmesi" ifadelerine yer verilmektedir.

Buna ek olarak, aynı Yasanın 15'inci maddesi uyarınca Kurumun görev ve yetkileri altında;

(5) bendinde "*Elektronik haberleşme sektörüne yönelik piyasa analizleri yapmak ve herhangi bir haberleşme sağlayıcının ilgili herhangi bir piyasada etkin piyasa gücüne sahip olup olmadığını tespit etmek ve etkin piyasa gücüne sahip olduğu tespit edilen haberleşme sağlayıcıları üzerinde ilave düzeltici tedbirleri bu Yasa kuralları uyarınca uygulamak*" ve

(7) bendinde "*Elektronik haberleşme ile ilgili olarak, yetkilendirme şartları, tarifeler, erişim, girme yetkisi, numaralandırma, spektrum yönetimi, telsiz cihaz ve sistemlerine kurma ve kullanma izni verilmesi, spektrumun izlenmesi ve denetimi, piyasa gözetimi ve denetimi de dâhil gerekli düzenlemeler ile izleme ve denetlemeleri yapmak*" yer almaktadır.

Yine Yasanın Geçici 4. maddesine göre "*Kurum GSM sayısal ve hücresel mobil telefon sistemi kurulması ve işletilmesi ile ilgili lisanslarda açıkça bir kural bulunsa dahi çağrı sonlandırma ücretlerinde bu Yasanın ilgili maddeleri uyarınca gerekli düzenlemeleri yapma hakkına sahiptir*" denilmektedir.

Yasaya Ekli Beşinci Cetvel Kısım (D) (1)'inci maddede "*Kurum, piyasa analizine göre, etkin rekabet olmadığını tespit etmesi durumunda, ilgili haberleşme sağlayıcısının, son kullanıcılar aleyhine, aşırı ölçüde yüksek fiyatlar uygulayabileceği veya fiyat sıkıştırması yapabileceği hallerde, belirli türlerde ara bağlantı ve/veya erişim sağlanması için, maliyet muhasebesi sistemleriyle ilgili yükümlülükler ve fiyatların maliyete yönelik olması şeklinde yükümlülükler dâhil, maliyet telafisi ve fiyat kontrollerine ilişkin yükümlülükler koyabilir*" denilmektedir.

Yasaya Ekli Beşinci Cetvel Kısım (D) (2)'nci Maddede ise, "*Kurum, zorunlu tutulan herhangi bir maliyet telafi mekanizması veya fiyatlandırma yönteminin verimliliğe ve sürdürülebilir rekabete hizmet etmesini ve tüketici faydalarını en yüksek seviyeye çıkarmasını sağlar. Bu hususta, Kurum, benzer rekabetçi piyasalarda mevcut olan fiyatları da göz önüne alabilir*" şeklinde ifade kullanılmaktadır.

Son olarak ise, Yasa'nın 32'nci maddesinin (5)'inci fıkrasında "*Haberleşme sağlayıcıları, diğer haberleşme sağlayıcılarına eşdeğerli erişim ve/veya ara bağlantı hizmetlerini, haberleşme sağlayıcılarının net maliyetleri ile ilişkili ve aynı şartlar temelinde sunar. Haberleşme sağlayıcıların erişim ve/veya ara bağlantı hizmetlerini net maliyetleri ile ilişkili ve aynı şartlar temelinde sunmadığını tespit etmesi veya haberleşme sağlayıcıların net maliyetlerini tespit edememiş olması halinde, Kurum, erişim ve/veya ara bağlantı hizmetlerinin ücretlerini maliyet esasına göre veya diğer ülke uygulamalarını uygun olduğu ölçüde dikkate alarak, ücretleri belirler ve/veya ücretlere üst sınır koyabilir. Kurumun belirlediği ücretlere uyulması zorunludur*" hükmü yer almaktadır.

İlgili Yasa altında yapılmış olan "*Erişim, Ara Bağlantı, Piyasa Analizi ve Tarifeler*" Tüzüğü'nün (bundan sonra "*Tüzük*" olarak anılacaktır) 12'nci maddesinin (6)'ncü fıkrasına göre 'fiyat kontrolü ve maliyet

muhasabesi yükümlülüğü' altında "Kurum ilgili bir piyasada etkin piyasa gücüne sahip olduğunu tespit ettiği herhangi bir haberleşme sağlayıcısına; erişim ve ara bağlantı hizmetlerine ilişkin olarak, kullanıcılar aleyhine aşırı ölçüde yüksek fiyatlar uygulanmasının veya fiyat sıkıştırması yapılabilmesinin mümkün olduğu hallerde; maliyet muhasabesi, erişim ve ara bağlantı hizmetlerinin fiyatlarının maliyete yönelik olması ve fiyat kontrolü yükümlülükleri getirebilir" ifadesi yer almaktadır.

Bu itibarla, Yasa ve Tüzükte yer alan düzenlemeler doğrultusunda, 2014-2007/879/EC-7-V1.0 ve 2014-2007/879/EC-3-V1.0 referans numaralı piyasa analizleri, kamuoyu görüşlerinin alınabilmesini teminen 06/03/2014 – 12/05/2014 tarihleri arasında Kurum internet sitesinde yayımlanmıştır. Süre sonunda, gelen görüşler ayrıntılı biçimde değerlendirilmiştir. Gelen görüşler arasında yer alan, sözleşme hakkı çerçevesinde ara bağlantı sözleşmelerinde yer alan hususların tek taraflı olarak değiştirilmesinin hukuka aykırı olacağı yönündeki görüşte ayrıntılı olarak incelemeye tabi tutulmuş olup, alınan hukuki görüşler çerçevesinde, Anayasanın 46'ncı maddesi (2)'nci fıkrasından hareketle, Yasa Koyucu tarafından düzenlenen Yasanın Geçici 4'üncü maddesi uyarınca, Kurumun böyle bir yetkisinin bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Mobil çağrı sonlandırma pazarı kapsamında, ilgili mevzuat çerçevesinde, 2014-2007/879/EC-7-V3.0 referans numaralı 'Mobil Çağrı Sonlandırma Pazarı' piyasa analizi neticesinde EPG'ye sahip olduğu tespit edilen mobil şebekede hizmet sunan haberleşme sağlayıcılar olan Kıbrıs Mobil Telekomünikasyon Ltd. (Turkcell Kuzey Kıbrıs) ve Vodafone Mobile Operations Ltd. (KKTC Telsim)'e fiyat kontrolü ve maliyet muhasabesi yükümlülüklerinin getirilmesi kararlaştırılmıştır.

Ayrıca, sabit çağrı sonlandırma pazarı kapsamında ilgili mevzuat dikkate alındığında ve 2014-2007/879/EC-3-V3.0 referans numaralı 'Sabit Şebekede Çağrı Sonlandırma Pazarı' piyasa analizi neticesinde EPG'ye sahip olduğu tespit edilen sabit şebekede hizmet sunan K.K.T.C. Telekomünikasyon Dairesi'ne fiyat kontrolü ve maliyet muhasabesi yükümlülüklerinin getirilmesi gerektiği kararlaştırılmıştır.

Buna ek olarak, piyasa analizlerinin hazırlanması öncesinde, çağrı sonlandırma ücretlerine dair haberleşme sağlayıcılar arasındaki anlaşmazlıkların giderilmesine ilişkin Yasanın 32'nci maddesi altında belirtilen uzlaşma süreci kapsamında başvuru alınmıştır. İlgili Yasa uyarınca, ara bağlantı anlaşmalarına ilişkin olarak haberleşme sağlayıcılar arasında uyumsuzluk olması ve tarafların mevzuat çerçevesinde tanınmış olan sürede anlaşamamaları halinde, Kurumun, haberleşme sağlayıcılarının erişim ve/veya ara bağlantı koşullarını belirleyen nihai kararı verebileceği belirtilmektedir. Buna istinaden, gerekli tespitin yapılabilmesinde kullanılmak üzere haberleşme sağlayıcılardan birtakım bilgilere ihtiyaç duyulmuştur. Bunun yanında, ilgili Yasa ve Tüzük uyarınca da, Kurum tarafından gerçekleştirilen piyasa analizleri akabinde getirilen fiyat kontrolü ve maliyet muhasabesi yükümlülüğü için de aynı bilgilere ihtiyaç duymuştur.

Söz konusu bilgiler haberleşme sağlayıcılar tarafından - talep edilmesine rağmen – eksik gönderilmiştir. Kurum, mevzuatının ilgili hükümleri gereğince çağrı sonlandırma hizmetinin ücretlerine ilişkin net maliyetlerin Kurum bünyesinde bulunmaması, ilgili haberleşme sağlayıcıları tarafından sunulan net maliyetlerin ise ülke uygulamaları incelendiğinde Tüzükte belirtilen hesaplama yöntemine uygun hesaplanmadan veya herhangi bir hesaplama yer verilmeden Kuruma sunulması sebebiyle ve bununla birlikte ilgili piyasadaki yapılması gereken düzenleme gereksinimi dikkate alınarak, yukarıda bahsi geçen fiyat kontrolü yükümlülüğü kapsamında belirlenecek olan çağrı sonlandırma ücretlerini diğer ülkelerdeki uygulamaları uygun ölçüde dikkate alarak belirlemiştir. Buna istinaden, haberleşme sağlayıcılar belirlenen çağrı sonlandırma ücretlerini uygulayacaklardır.

Tüm bu hususlar dikkate alınarak yukarıda adı geçen ilgili Yasa ve bu Yasa altında hazırlanmış olan ilgili Tüzük hükümleri gereğince Kurumumuz tarafından çağrı sonlandırma ücretlerine yönelik çalışmalar yapılmış olup, 2014-KR-1-V3.0 referans numaralı nihai 'Sabit ve Mobil Şebekelerde Sonlandırma Ücretleri' Kıyaslama Raporunda belirlemiştir. Yukarıda yer verilen değerlendirmeler kapsamında belirlenen çağrı sonlandırma ücretlerinin uygulanmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Bu kapsamda, 06/2012 sayılı Elektronik Haberleşme Yasasının 13, 15, 32 ve 36'ncı ve geçici 4. maddeleri, "Erişim, Ara Bağlantı, Piyasa Analizi ve Tarifeler" Tüzüğü'nün 9, 11 ve 12'inci maddelerine dayanarak, 2014-2007/879/EC-7-V3.0 referans numaralı 'Mobil Çağrı Sonlandırma Pazarı', 2014-2007/879/EC-3-V3.0 referans numaralı 'Sabit Şebekede Çağrı Sonlandırma Pazarı' piyasa analizleri ve 2014-KR-1-V3.0 referans numaralı nihai 'Sabit ve Mobil Şebekelerde Sonlandırma Ücretleri' Kıyaslama Raporu çerçevesinde ve yukarıda izah edildiği şekilde kamu yararını gerçekleştirme amacıyla;

Yurtiçi sabit ve mobil çağrı sonlandırma ücretlerinin aşağıdaki şekilde düzenlenmesine karar verilir. Konu ücretin uygulanma zamanları, mevcut sabit ve mobil sonlandırma ücretlerinin, yeni sonlandırma ücretleri ile yüksek farklılık göstermesinden dolayı orantılılık ilkesi gözetilerek, ücretlerdeki indirimin kademeli iniş uygulanarak üç aşamalı olarak indirilmesine ve inişin aşağıdaki tabloda yer alan Kurumun öngördüğü kademeli iniş zaman çizelgesi şeklinde olmasına karar verilir.

Sabit Şebekede Sonlandırma Ücreti

0,34 Kuruş/Dakika

Mobil Şebekelerde Sonlandırma Ücreti

3,05 Kuruş/Dakika

Not: Ücretler net fiyatlar olup, vergileri (Özel İletişim Hizmetleri Vergisi ve Katma Değer Vergisi) içermemektedir.

	Sonlandırma Ücreti (Kuruş/Dakika)	
	Sabit Sonlandırma Ücreti	Mobil Sonlandırma Ücreti
Mevcut Tarife	2,60	10,40
01/08/2014	1,75	7,00
01/01/2015	1,05	5,03
01/07/2015	0,34	3,05